

**БОЛЕСНО
ДЕТЕ
КАЗНА
ИЛИ
БЛАГОСЛОВ?**

Анита Стреларац · Драгана Д. Мирковић · Танкосава Дамјановић

БОЛЕСНО ДЕТЕ
– КАЗНА ИЛИ БЛАГОСЛОВ?

Поштовани читаоци,

Пред вама је књига коју је писао живот, а не надарени писац бујне маште. А живот, сложићете се, пише најпотресније, најузбудљивије, најемотивније и даје највише поука.

У овој књизи се говори о породици Стреларац – Жељку, Анити и њиховој деци.

Једно од њихове деце, девојчица Анастасија, рођена је са тешким обликом церебралне парализе?. На наредним странама ћете прочитати сведочанство о томе: како су прихватили сазнање да је детету на рођењу оштећен мозак, које су борбе водили за њен опоравак, и сами са собом, како су је неговали и нашли утеху, радост живота, снагу да опросте, да не осуђују, да се за своје грехе покају, другима да помогну, како су се уавршавали у љубави, и како су ту љубав ширили око себе.

Ово је животна прича о болу, патњи, али и о вери, љубави, нади, снази, пожртвованости, несебичности, утехи, срећи и благодарењу.

Књигу је приредила Драгана Д. Мирковић. Анитину жељу да свој доживљај преко књиге подели са другима Драгана је препознала, и дала јој подршку и подстицај да о томе прича при сваком њиховом сусрету. Разговоре са Анитом снимала је Драгана, а затим све то записала и уобличила. Коректуру и лектуру радила је Танкосава Дамјановић, која је такође учествовала у разговорима, из којих су проистекли и завршни редови Анитине животне приче. Књига је подељена у три тематска дела.

У првом делу Анита говори о свему са чиме се као мајка и супруга суочавала у одгајању болесног детета. Ту видимо њена размишљања, трагања, недоумице, бриге, наде, страховања и налажење одговора на сва њена питања која су је довела у живот радости! Анитино казивање употпуњено је Драганиним песмама.

А пријатељи породице Стреларац говоре о дружењу са њима у другом делу књиге.

У трећем делу су поуке Светих Отаца, које су Аниту крепиле и које поткрепљују њено казивање.

Књига има за циљ да помогне, охрабри, утеши и орадости све оне који имају болесну децу, и да свима поручи – „Наше је само оно, што другима дамо“!

Блаженопочивши Патријарх Павле је децу са посебним потребама звао *деца са посебним благословом*.

А почивши академик др Владета Јеротић често је говорио да се човек стално мења, и ако се не мења на боље, онда ће бити гори. Прочитавши ову књигу свако ће морати да се загледа у себе и коракне напред ка бољем.

Књига нас позива на размишљање, да се преиспитамо, да се радујемо...

Болесно дете - казна или благослов? Одговор је у књизи, један једини и универзални.

Зорица Ковачев

АНИТА – ДЕТИЊСТВО, ДЕВОЈАШТВО, БРАК

Одувек сам била богобојажљива и веровала у Бога. Још као девојчица, када бих имала неки проблем, молила сам се и очекивала да ми молитва буде услишена. Имала сам страх од Бога да ли ћу погрешити ако се прекрстим, или ако се не прекрстим? У цркву сам ишла понекад, тек да упалим свећу. Гледала сам како се мама моли Богу, и то ми је много значило. Поштовали смо традицију и обичаје, славили славу, постили само пред Божић и Васкрс, али, ништа више од тога. Нисам се причешћивала. Касније тек схватим да није довољно то што имаш у срцу, мораш да имаш и одређена сазнања. Многе ствари су ми биле непознате, нејасне. Зато је веронаука у школи изузетно корисна, јер када се деца појасне основни појмови Православља, много се скрати пут до истинске вере. А тек ако деца ни у кући немају пример хришћанског живота, веронаука је тада од велике помоћи, јер моћ и лепоту вере није једноставно схватити, а камо ли доћи до тога. Много је ствари које треба испоштовати, и зато је боље да човек крене у веру још од најранијег детињства. Када човек кроз све то прође док је млађи, касније је све лакше и једноставније, и мање ће глава да га боли. Међутим, прићи Господу никада није касно, и под Његово окриље увек је свако добро дошао.

Завршавам Средњу дизајнерску школу и након бомбардовања 1999. године мама ми у центру Београда отвара радњу галеријског типа, где продајем рукотворине како своје, тако и својих пријатеља. Упоредо са радом у радњи, уписујем Вишу дизајнерску школу и редовно пратим предавања. О удаји и правој љубави још увек нисам маштала, некако сам осећала да ће све то доћи само по себи, када за то дође време.

Како је и мама имала своју радњу, једном се десило да сам морала да је заменим. И, ту се појави Жељко, друг наше комшинице. Био је то наш први сусрет, прво упознавање, и прво право осећање да ми је Жељко послат од неке Више Силе. Убрзо се родила велика љубав и након само неколико сусрета, Жељко ме је запросио. Онда је уследило грађанско, па црквено венчање, на чему Богу благодарим и сада, јер Жељко је био моја прва и једина љубав.

Како је у то време Жељко живео и радио у Херцег Новом, прве три године брака смо живели у Херцег Новом, у близини Манастира Савина. То је најлепши период нашег заједничког живота. Дружили смо се са људима из Цркве, из Манастира Савине, и готово свакодневно посећивали оца Јустина Савинског. Он је био један народски и веома приступачан човек. Са њим смо могли да причамо о свему и волели да га дуго слушамо. Али, и то је био тек само почетак. И даље нисам имала праву представу о истинској вери. Ипак, почела сам повремено да постим, да бих се први пут исповедила када сам родила Матеју. Тада сам уз благослов повремено почела и да се причешћујем.

РОЂЕЊЕ АНАСТАСИЈЕ

Слутња

Жељко добија прекоманду и селимо се у Београд. Убрзо остајем трудна са Анастасијом. Невероватно звучи, али, у току ове трудноће свакодневно сам била у

молитви, и истовремено била оптерећена да ли ће беба коју носим бити здраво дете? Из неког чудног разлога почела сам стално да се бавим породичном статистиком – колико у породици имамо деце која су здрава, а колико имамо болесне деце? У тим размишљањима почеше да се роје помисли да ћу и ја испунити породичну статистику, и да моје још нерођено дете има неке недостатке. Иако су то биле само помисли, оне су за мене биле потпуно тешке, и колико год да сам се трудила, нисам могла да их се ослободим. Нема случајности... Можда ме Господ на тај начин припремао за све што ће касније да уследи...?

Порођај

Порођај са Анастасијом је почео месец дана пре термина, у 36-ој недељи трудноће. Кренуло је тако изненада и таквом брзином, да чим смо дошли, доктор је рекао да је порођај почео.

Претходних дана нисам осећала да се беба мрда, па сам посетила своју докторку где ме после прегледа шаље на ВМА, јер је мислила да се дете умотало у пупчану врпцу. Један од најбољих гинеколога на ВМА ми је рекао да је са бебом све у реду и послао ме кући. Али, када су кренуле контракције, хитно смо отишли у породилиште. Пошто је била субота, (а ја сам била помало и сујеверна) питала сам да ли је могуће да се породим сутрадан, у недељу. Међутим сам порођај је постао компликован, беба се заглавила у карличним костима, почели су да долазе и други доктори... Један од доктора је предлагао царски рез, а доктор, који је водио порођај, инсистирао је да порођај буде природан. Неколико њих ми је легло на стомак, викали су „напни се, напни се!“ и Анастасија је изашла. Није заплакала. Не сећам се да су ми тада ишта рекли. Пошто је остао део постељице, припремали су да ми раде ревизију и то под тоталном анестезијом. Сада настаје други проблем. Пошто је порођај кренуо месец дана пре термина, код себе нисма имала ни један документ који потврђује која сам крвна група. Када сам им рекла да сам нулта позитивна, једна сестра упитно повика: „Хив позитивна?!“, нашта је друга рекла: “Не Хив позитивна, већ нулта позитивна!“. Доктор који ме породило, после ревизије долази код мене и тек тада ми каже да је дете пребачено на Институт за мајку и дете. Био је јако пажљив према мени, чини ми се да му је било жао што се све тако десило. Тог доктора више никада нисам видела, а остали на Клиници ништа нису могли да ми кажу о стању детета. Дете је пребачено у другу установу, и то је све што су ми рекли.

После сам сазнала да је дете рођено клинички мртво, да је приликом порођаја добила крварење у мозгу, да је остала без кисеоника. На ултразвуку главе се видело крварење у мозгу. Нико није могао са сигурношћу да зна право стање. Дете је одмах било на апарату за дисање, имало је катетер и било је у инкубатору. А о њеном правом стању, и о некој прогнози, нису могли да ми дају никакву информацију. Одмах после порођаја сам осећала да Анастасија неће бити као остала деца и да ћу се борити са многим потешкоћама у њеном развоју и да ће јој бити потребна посебна нега. У том моменту нисам мислила на њу, већ само на себе, и из сажалења према себи пожелела сам да Анастасија не преживи. Богу хвала преживела је.

Ни на Институту дуго нису говорили конкретно у каквом је тачно стању дете, зато што нико није могао да каже. Тек након 3-4 године саопштавају нам да се не надамо да ће дете икад причати и ходати. Жељко и ја ипак дуго нисмо губили наду и почела је права борба за Анастасијино здравље.

Нико није дошао да види Анастасију

Кад смо изашли из болнице, осим родитеља и моје браће, нико није дошао да види Анастасију. Једноставно, сви су се разбежали. Нити су се усуђивали да позову, нити да дођу, а после их је, вероватно, било срамота што је од тада прошло толико времена. А ја сам ипак чекала и прижељкивала да ме неко позове и да ме пита како сам... Али, нико није звао...

А онда нам у посету дође једна тетка. Када је видела Анастасију, толико јој је било тешко, да се понашала као да је на сахрану дошла. Људи се плаше свега што није уобичајено, па ни тетка није смогла снаге да се другачије постави. Разумем зашто је јако мали број људи тада долазио. Људи се плаше непознатог и не знају како да се понашају у таквим околностима. Ти дани су за мене били јако тешки, и недостајало ми је да са неким поделим бар по неки тренутак...

Суочавање, тражење излаза

Жељко и ја смо ипак некако подсвесно очекивали и размишљали – да, дете јесте болесно, али, одвешћемо је код лекара, и они ће је опоравити и вратити нам је здраву. Међутим, то се није десило. Сада нам је већ било тешко да прихватимо да и у медицини постоји много непознаница и да је чак јако мало тога познато. Све се сводило на реченицу: „Видећемо како ће се ситуација одвијати?“. А Анастасија је имала мождано крварење трећег степена. Већ тад нам је речено да се 70% такве деце никада не опорави, а тек 30% деце се донекле опорави. Она се никада није опоравила и ни мало није напредовала. Каква је била на самом почетку, таква је и сада. Међутим, Богу хвала, она је емотивно зрела. Њен дух је здрав. Баш зато желим да напоменем да је за мене констатација „дете је као биљка“, заиста страшна и неприхватљива. Дете је дете, дух је дух, а то са „биљком“ као стањем, нема никакве везе.

У природи човековој је да стално тражи неки излаз. Тако смо и ми са Анастасијом стално негде ишли, и стално је негде водили. Били смо веома оптерећени вежбицама, тако да смо је 4 године непрестано водили на вежбице, маштајући да ће да се опорави. Вежбице се ни по коју цену нису смеле изоставити, и то је ишло до те мера да због њих ни на свадбу свом рођеном брату, кога волим као и своју децу, нисам отишла, без обзира што је свадба једном у животу, и што ми је то брат. Период борбе и прихватања стварности био је дуг и тежак.

Сећам се да докторе уопште нисам схватала, нити сам била способна да чујем шта су нам причали, нити знам да ли смо хтели да чујемо то што су хтели да нам кажу. Стално сам маштала да ћу ујутру када се пробудим затећи здраво дете. Очајно сам тражила неки сигнал, неки знак, да ми неко каже нешто што би ме утешило. На сва врата на која бисмо били упућени, куцали смо и, где год би нас неко упућивао, ишли смо. Свуда смо тражили помоћ, где год смо помислили да је можемо добити.

Богу хвала, били смо упућени на дивну докторку Веру, која је радила вежбе са Анастасијом. Не знам колико су вежбе помогле Анастасији, али је докторка Вера Жељку и мени помогла да прихватимо чињеницу да имамо болесно дете.

Одлазак на Комисију за добијање туђе неге и помоћи

Негде непосредно пре Анастасијиног другог рођендана одвели смо је на Комисију за добијање туђе неге и помоћи. Муж тек што је унео Анастасију, доктор је рекао да је изнесе. Након тога добијамо решење да је Анастасија 100% инвалид. То смо баш тешко доживели. Лакше би нам било да тај новац нисмо добили, а да је било бар мало другачије. Знали смо ми у каквом стању је наша Анастасија, тако да тај папир сам по себи ништа не би мењао, међутим, сама чињеница да сада и званично пише да је дете 100% инвалид, било је тешко и претешко прихватити. Плакала сам болно, и много ми је било тешко на души.

Давање детета у установу: да или не?

Мој муж никада није размишљао да се Анастасија да у неку установу. Мени је у почетку било помало жао што он то никада није предложио. Ни ја Анастасију нисам хтела да дам, али ми се чини да ми је у неком моменту било значајно да је то Жељко предложио бар као могућност. Међутим, он је у томе био баш изричит и тврд, и хтео је да дете буде стално поред нас. Он уопште није имао опцију да се Анастасија неће опоравити. Када је имала 3-4 године, докторка нам је први пут рекла да се дете уопште неће опоравити, и да је овакво њено стање трајно, да никада неће ходати, нити причати. Мужу је то толико тешко пало, и толико се наљутио на докторку, да код ње више никада нисмо отишли. У ствари, жена је била у праву и само је рекла нешто што ми у том моменту нисмо нити могли, нити хтели да чујемо.

УЛАЗАК У ВЕРУ

„Живети у овом свету без Богочовека Христа, није ништа друго него сигурно и постепено умирати, и најзад сав умрети... Али, са Христом све се мења у нашем човечанском свету.“ Свети Јустин Ћелијски

Мој улазак у веру био је постепен, прво удајом за Жељка, а онда се интензивирао добијањем Анастасије. Почела сам да постим све постове од момента кад сам је родила. Жеља да моје дете буде здраво била је толика, да сам била у стању све да учиним. Да ми је неко понудио да живим на улици и да се храним из контејнера, а да ми дете буде здраво, ја бих без размишљања прихватила.

Све то није лако. Има ту доста искушења. Како смо Анастасији редовно пуштали радио, једном наиђе нека реклама о хороскопу. Сећам се да сам имала помисао да Анастасији урадим хороскоп. Наравно, нисам то урадила, већ тад сам знала да је то чисто сујеверје, али, помисао је дошла, и Богу хвала, отишла.

А онда сам почела да истражујем, и да читам. Бог је био у мени, али, требало је доста времена да то схватим. Кроз Анастасију сам дубље спознала веру. „На муци се познају јунаци“, каже мудро наш народ. Нема нам друге, морамо да будемо јунаци. И пре

Анастасијиног рођења одлазили смо на Литургије, али, без дубљег поимања праве вере, коју смо полако упознавали кроз црквени живот и дружење са људима у цркви. То нам је много значило. Јер, лепота живота је у Цркви, у одласку на Свету Литургију, у дружењу са сродним душама. Кад год је било прилике посећивали смо манастире. Анастасију смо водили и на Острог. Причешћивала се сваке недеље.

Патили смо свако на свој начин, а радовали се једнако

Морам да напоменем да је мој муж много патио због Анастасијине болести, чак до те мере да никада није успео да разуме како сам ја то ипак прихватила и како ми успева да се понашам у складу са ситуацијом која нас је снашла... А с друге стране, ни ја никако нисам разумела како то да он никако не прихвата да нам је дете баш болесно. Он је био војно лице и заиста је био прави војник, са типичним војничким особинама. А ја, која нисам војник, војнички прихватам и борим се са Анастасијиним болешћу. Иако верујући човек, Жељко то није могао да схвати.

На Анастасијину ситуацију гледао је на нивоу људског фактора, и на нивоу зоне одговорности. Он је тражио разлог зашто се то десило. Сматрао је да је за њену болест крив лекар, који је био одговоран да ме успешно породим, и да све буде у реду. Сматрао је такође да је лекарска зона одговорности порођај, и да то треба да се заврши без компликација. И зато је кривио лекара, мислећи да је његова грешка изазвала Анастасијино стање, тим пре што су други лекари тражили да се уради царски рез, док је он сматрао да порођај треба да се одвија природним путем. Просто, он у свему томе нигде није видео Божију промисао. Бога је доживљавао као велику Љубав, и сматрао је да Бог њега није хтео да казни. Било му је страшно жао што она не хода, не прича, и просто, није могао да се помири са тим да једно од наше шесторо деце не може да игра жмурке, да трчи, вози бицикл... Нажалост, у томе није видео Божији благослов.

То што сам ја такво стање прихватила, није што сам боља од њега. Не, Господ је, просто, мени дао снагу за то, као што је њему дао за нешто друго. Сада мислим да је у мушкој природи да се они теже носе са болешћу, и да немају снагу коју имају жене, посебно жене-мајке. Зато су одувек жене код куће, са децом, домаћице, а они су ратници.

Суштина је у прихватању истине

Да је мене неко питао да ли хоћу болесно дете, ја не бих прихватила. Али, када је Господ то већ допустио, слава Богу на томе, и тек касније ћу да схватим да то јесте велика благодат. Анастасија је бисер који ми је дат на чување. Ту благодат је ретко коме Господ дао. Али, требало је времена да се дође до овакве спознаје. Јако дуго сам била у стању у коме сам стално мислила да имам ноћну мору, па када се пробудим, мислим да ће та ноћна мора проћи. То је једно страшно стање и једна велика туга. Нисам знала ни шта да слушам, ни кога да слушам, ни шта да читам, а онда, након дугог трагања, Господ ми пошаље добре људе, који ме усмере на пут спознаје и смирења. Богу хвала, кад човек до тога некако дође, онда је све лакше.

Суштина и јесте прихватити дете са свим његовим слабостима, живети и радовати се са својим дететом. То је онда лепота живота. Дакле, препознати и прихвати лепоту

различитости. Наше жеље и хтења да наша деца буду најбоља и најуспешнија, нису ништа друго до наши комплекси, и наши проблеми. То уопште не мора да буде тако. Па, Анастасија је у извесном смислу у већој милости Божијој од остале моје деце. Она је непорочна. Када бих са овим степеном сазнања о нашој дивној вери, све то проживљавала поново, скратила бих сва лутања и тражења, и одлажења којекуда. Ту само вера помаже, и једини излаз је у вери. Може човек да нађе хиљаду излаза, али, само је један на корист и на спасење. Да немам Анастасију, нисам сигурна да бих уопште била у Цркви.

Кад прихватиш¹

Кад прихватиш,
Све ти лакше бива,
Кроз живот се
Много боље плива.

Кад прихватиш
И призиваш Бога,
Имаш Њега -
Помоћника свога.

Кад прихватиш -
Тад дарове примаш,
Благодариш
На свему што имаш!

Кад прихватиш
Без питања „зашто“,
Брзо схваташ –
Најбоље ти дато!

---

¹ Песма Драгане Д. Мирковић

Икона Преподобног Јустина Ћелијског – рад Јустина Стреларца

РАЂАЊЕ ДЕЦЕ

„И благослови их Бог, и рече им Бог: Рађајте се и множите се“ (1 Мој. 1,28).

Рађање деце испуњава радост и помаже да се преброде тешкоће и туге.

Кад сам родила Матеју и Анастасију, јако ми је било страшно да останем само на двоје деце и да Матеја сам носи крст своје болесне сестре. Молила сам Бога да ми подари још деце, са којима ће Матеја тај крст моћи да подели. Тада још нисмо знали у ком смеру ће се кретати ситуација, да ли ће се, и у којој мери Анастасија опоравити? Једва сам чекала да останем трудна и маштала да се, ако буде дечак, зове Јустин.

Страшна је свест о болести детета и просто борба са самом помишљу да имаш болесно дете је потпуно страшна, као ноћна мора. И све је то тако трајало док нисам остала трудна са Јустином. Али, како сам сазнала да сам трудна, морала сам да преломим да од сада више нема патње, већ само радост због доласка тог новог детета. Осећала сам да не би било праведно према Јустину да због било чега патим и тугујем, док се нови живот рађа. И тако је Јустин мени одмах помогао. Док је био беба дуго сам му говорила: „Сине, ти си мене спасио и извукао!“ Наравно, Господ ме спасио, јер заиста је та трудноћа са Јустином, и сам њен почетак, у ствари истовремено моје одустајање од патње и бола, и радост због новог живота. Трудноћа са Јустином је један предиван период и прекретница у мом животу, коначно, као и свака следећа, али, управо са том трудноћом престаје моја патња. Стицајем околности, приликом порођаја са Јустином остала сам без једног јајника, тако да сам мислила да нећу више моћи да имам деце. А желела сам... Слава Богу, после Јустина сам родила Ефимију, па Николаја, а онда сам се молила Богу да нам подари још деце, и тако је на дан славе свете Марије Магдалине на свет дошла и Марија.

Много су ми помогла деца. Живот јако брзо пролази, и не знам како би ми било да њих нисам родила. А овако су ме испунили радост и помогли да што пре превазиђем стање горчине и љутње због Анастасије. А љута сам била на све, и највише сажаљевала саму себе, а ни гордост - да морају сви да буду добри, леви, успешни и паметни, није ме мимоишла.

Стварно је Бог био милостив. Дао ми је здраву децу. Дао ми је и снаге да се ослоним на Њега и на Његову промисао. У сваком случају, ту је уз Анастасију још њих петоро, и сад је све много лакше.

Мајке, рађајте децу!

Рађање деце је испуњење Божије воље. Много је важно да се у породици у којој има болесно дете, настави са рађањем. Својим животом и примером имам потребу да породицама, младим мајкама и свим женама уопште, покажем да наставе са рађањем ако већ могу, и ако им Господ дарује пород. Предивно је у породици са много деце. У таквој породици се осећа благодат живота, радост и срећа, и у таквој породици се најлепше слави Господ, што је веома важно, како за болесно дете, тако и за целу породицу. Ту се ствара једна дивна атмосфера и осећа велика благодат. Не треба се тога лишити. Причајући са старијим женама, много пута сам чула да им је сада жао што су саме себе ограничиле на рађање једног или једва двоје деце.

Живот заиста брзо прође. Када се човек окрене и сагледа свој живот – деца су једино богатство које остане после нас. Нешто најлепше између мужа и жене је управо та радост рађања. То и јесте суштина брака, дакле, крунисање љубави мужа и жене кроз рађање деце. Мени је потпуно несхватљиво када муж и жена кажу да се воле, а планирају да имају само двоје деце. Можда то јесте неко њихово виђење, али, **лепота упознавања мужа и жене је најупечатљивија кроз децу**. Тако исто и увиђање наших различитих особина и спознаја карактера кроз децу, јесте прелепа ствар. Што више деце, то је већа различитост. Мом мужу и мени Бог даде да сами себе не ограничимо у рађању, већ да се радујемо сваком новом детету. Свог мужа сам, у ствари, и упознала кроз нашу децу. Однос двоје људи који се воле кроз децу – није ништа друго до милост Божија.

У овој болести са Анастасијом рађање деце нам је била велика утеха, и као што рекох, много је значајно да не буде да само Матеја, старији брат, носи крст болести своје сестре. И, ето, ми функционишемо нормално, и уопште не размишљамо о Анастасији као о болесном детету, већ као о једном бисеру кога чувамо и који нам је дат Божијим благословом.

Има доста дивних духовних књига, које појашњавају многе недоумице. Неке од тих су: *Болест Божија посета* и *О оптимизму* Св. Владике Николаја. Једно је сигурно, са сталном стрепњом и болом због болести детета, није лако живети. Свако дете тражи другачији приступ и другачији начин опхођења, а за све то треба пуно љубави.

АНАСТАСИЈА ДАНАС

Анастасија је од рођења дете са тешким обликом церебралне парализе. Никада није причала, нити ходала. Од њене десете године, стање јој се погоршало. Имала је потешкоћа са дисањем, а дијагнозу лекари никако нису могли да успоставе због чега су је стално лечили од *неке* пнеумоније. За то време је, услед престанка дисања, два пута код куће реанимирана. Сада смо били сигурни да је то озбиљно стање. Сместили су је у болницу, и након 15 дана установили су да она више не може самостално да дише, већ да јој је потребан апарат за дисање. Од тад је скоро три године на апаратима за дисање, од којих је апсолутно зависна. Ако би се искључио апарат, за 3-5 минута би се угушила. Колико год нам је било тешко да одмах по рођењу прихватимо њено стање, сада нам је исто толико било тешко да прихватимо новонасталу ситуацију. То стање захтева једну сложену негу, тражи стручност, знање, искуство, умеће и присутност у сваком моменту. Таква нега око Анастасије је за мене велика одговорност, јер сам схватила да њен живот у сваком трену зависи од мене, од моје вештине, свести, неге... свега. Због страног тела у дисајним путевима организма, ствара се секрет, који тежи да изађе напоље, тако да је увек ту негде, у тој канили, и то треба да се уклања аспирацијом, јер ако се тај садржај не би извадио, она би се угушила. Зато је ту потребна изузетна спретност, јер се то дешава и дању, и ноћу, па и у време када и ја спавам. Господ ми је дао да и кад спавам ноћу, по њеном дисању чујем да треба да устанем и да је аспирирам, једним ухом спавам, а другим ослушкујем. Понекад се деси да и по три пута у току ноћи устанем, при чему је тада потребна апсолутна будност и прибраност, јер је свест о стерилности изузетно важна. Катетером се улази директно у плућа и ако се, не дај, Боже, убаци било каква мрвица, трунчица, било шта у плућа, то доводи до инфекције и до неминовног одласка у болницу. Док је Жељко био са нама, будила бих га само када би било критично и када нисам могла

сама да се изборим. У почетку сам била у великом страху. Када су Анастасију вратили кући са апаратом за дисање, молила сам се Богу да ми све то дарује да издржим, јер сам знала да без Његове помоћи ништа не могу. А како јој је живот стално био у опасности, молила сам се Господу да ако мора да се упокоји, да се не упокоји код куће. То су ситуације у којима човек стално стрепи, и у страху је да негде и сам не закаже. То је трајало све док ме Господ није стварно окрепио и док нисам стекла самопоуздање у то што радим. Сада уопште немам те страхове, поготово откад се упокојио мој муж. Све је, ама баш све у Божјим рукама. Анастасија може да надживи и мене и многе, то су Божији планови, а моје је да се молим и да учиним што је до мене.

Борба за њен живот се одвија на дневном нивоу. Када радим аспирације, и дете је у паници, па ипак, као да ми помаже да што пре завршим. Свакодневно пружајући помоћ Анастасији, стекла сам и одређено искуство, и мислим да бих сада већ могла да помогнем и другим људима, који се налазе у сличној ситуацији. Посао медицинске сестре ми некад није био близак, а сада мислим да бих могла да се нађем и у тој улози.

Значај правилне исхране

Исхрана је много важна, не само за болесне, него и за све нас. Анастасија се храни здраво, здравије и од остале деце. Шећере и индустријску храну никада није јела, осим у изузетним случајевима. Она ни једном није вакцинисана, јер то доктори нису хтели. Њено стање је такво какво јесте, она је изузетно отпорна, па би се могло рећи да је са једне стране изузетно здраво дете. Слава Богу, њу вируси заобилазе, док су остала деца много осетљивија. Она једе воће и поврће, житарице, кувани пиринач, просо и изнад свега јако велике количине свежег воћа и поврћа. Месо уопште не једе, млечне производе такође.

И она напредује. Деца са том дијагнозом су мршава, а она није. Док смо је хранили на уста, није хтела да једе и стално је плакала. Било је то мучно и за мене, и за њу. Сада, када се храни преко сонде за храњење, која кроз стомак иде директно у желудац, никада не плаче, и могу да је нахраним чим год пожелим. И, она лепо напредује.

БОЛЕСТ – БОЖИЈА ПОСЕТА

Боравак у болници и сусрет са родитељима који имају болесно дете

По речима екипе из хитне помоћи, она је најтежи педијатријски пацијент у Београду. Морам да напоменем да су се лекари изузетно борили за Анастасију и опходили се према њој као према сваком најдрагоценијем детету. Ни у једном моменту нисам имала осећај да је она у неком лошијем положају у односу на здраву децу. Борба за њено здравље увек је била присутна, а и Господ је био увек уз нас. Током боравка у болници, више пута је била ситуација - *да ли ће преживети или неће?* Али, Богу хвала, Анастасија је ту.

У једном моменту, када је Анастасија била на интензивној нези, позвала ме је једна мајка, чије се дете упокојило на Институту за мајку и дете. Рече ми тада да се не бринем, да ће Анастасија бити добро. Каже да је тачно на четрдесети дан од упокојења сањала своје дете, и да јој је оно рекло да се више не секира, јер је она сада добро. Каже да је том приликом рекла и да ће Анастасија бити добро, па да се ни ја не бринем. Та мајка није ни

знала да је Анастасија у том моменту била на интензивној нези, и да сам ја у стрепњи и пуна страха. Иако су то били само снови, тог тренутка ми је то била велика утеха. И заиста је Анастасији било добро.

А мајка те девојчице није била верујућа док је дете било са њом, али је по њеном упокојењу пришла вери, тако да је сада верник, и одлази редовно у цркву. То је једна дивна жена, изузетно јака особа и, заиста, прави је пример борбености. Ако је то био начин да се спасе и дете и мајка, слава Богу на томе.

Разних ситуација има, разних случајева. Моја Анастасија је некако увек најтежи случај, и сад, кад се насмејем и кад кажем - слава Богу, људи прво гледају у чуду, а онда им постане лакше због таквог мог односа према животу уопште. Па ипак, не може човек баш са свима да прича о свему. Сви су људи различити, па неко овако тумачи такав однос, неко онако, и то треба разумети.

Лекари нам саопштавају – Анастасији сваког тренутка може да стане срце

Да, Анастасија је једном реанимирана на самом рођењу, а други пут сам је и сама код куће реанимирала. Имала је проблем са дисањем, али ми тада нисмо знали о чему је реч. За време купања је само престала да дише, и помодрела је. Брзо сам је пренела на кревет и само смо је чудом Божијим вратили у живот. Ни тада лекари нису успели да препознају шта се заправо дешава, чак су констатовали да је то последица неког механичког задављивања. После тога, Анастасија је још једном престала са дисањем, поново мало помодрела, и опет сам дувала у њу, стискала јој груди, и опет уз Божију помоћ вратила је у живот. Сада смо били сигурни да је стање озбиљно. Лекари нам саопштавају да не може самостално да дише и да јој је потребан апарат за дисање.

И у болници је два пута реанимирана 2016. године, значи, укупно пет пута. По речима докторке, једном је реанимација трајала више од 20 минута, и већ су хтели да одустану, али, она се одједном вратила у живот. Доктори су тада рекли да Анастасији сваког момента може да престане срчана радња, јер се уопште не зна разлог срчаних застоја.

А мени је Господ дао снагу да о томе просто не размишљам, и да се не плашим, јер само Он зна како ће, и шта ће. Сада сам већ приморана да тражим медицинске сестре, које ће је чувати док сам ја одсутна, и док завршавам неке обавезе, које морају да се заврше.

Дешавало се, дођу сестре, али, не могу да јој помогну, и почну да плачу. Мени је то потпуно разумљиво, јер Анастасија јесте тежак случај. Међутим, не могу свакоме да кажем – требало би кад види моју Анастасију, уместо да се растужи, схвати колико треба да се радује сваком тренутку свог живота.

Ако ја са њом имам радости, онда сви треба да је имају!

Ни делић радости нисам желела да јој ускратим

Док је Анастасија била на интензивној нези 2016. године, свакодневно сам јој долазила у посету. Пошто се понекад дешавало и да закасним, по њеном погледу сам видела као да ме пита: „Мама, где си до сад?“ Незамисливо ми је било да не дођем, јер

знала сам да ме чека, и ту радост нисам желела да јој одузmem. Много јој је значило да је помажем светим уљем, увек се тада радовала и осмехивала.

Докторка ми је причала, и чак била убеђена, да је Анастасија комуницирала са Хеленом, девојчицом која је лежала преко пута њеног кревета, и која је тада имала годину дана. Хелена такође, као Анастасија, није причала, нити ходала, и као и Анастасија, и она је трахеостомисана и била прикључена на апарат за дисање. И, ето, њих две су некако комуницирале. Докторка је апсолутно сигурна у то.

С обзиром да је Анастасији услед недостатка кисеника страдао мозак, дешавало се да јој шетају очне јабучице, јер су ти нерви били скроз поремећени. Међутим, оно што је она желела да види, у то је и гледала, а поготово док је била мала, у шеталици. Кад хоће нешто да види, она се некако сва извије, и гледа. У принципу, она гледа шта она хоће. Али, много више реагује на звук. Да види, ту нема дилеме, тако да она чак зна и да препозна особу или предмет.

Анастасија све осећа, и све зна, чак више и од нас, и више од нашег поимања. Изузетно је особена и чини ми се, када би знала да каже шта осећа – била би мргуд. И те како зна да се радује, а чини се да највише осећа старијег брата. Када Матеја зазвони на врата после повратка из школе, она тачно зна да је то он. Нема дилему да ли је то поштар, комшиница, или Јустин... Она тачно зна да је то Матеја, и увек му се обрадује. Кад је он пољуби, она вришти од среће. Исто се понаша и за време Светог Причешћа, вришти од радости, и ускликује. То је била велика радост за све нас у цркви. Умела је много да нас обрадује том својом радошћу.

Љубав браће и сестара према Анастасији

Интересантно је како се остала наша деца односе према болесној сестрици. Запазила сам да тај однос у многоме зависи од тога како је ко видео себе са њом. Понекад су били помало љути. Матеја, на пример, не воли да се о Анастасији прича, и да се зна да је болесна, а истовремено је много радостан што има и здраву браћу и сестре. Девојчице би желеле да више помажу око неге. Марија воли да је љуби и да седи на њеном кревету и слуша, док јој Ефимија свако вече чита неку причу. Да! Схватају деца да је Анастасијино стање изузетно тешко и да они око ње не могу много да се ангажују. У принципу, код свакога од њих је изражен страх да се Анастасији нешто не деси, и јако се уплаше када се она разболи. Чак и мањи кад су били, док смо још могли да путујемо са Анастасијом као породица, дешавало се да се одмах сви до једног узнемире ако не виде Анастасију у ауту. Анастасија је заиста наша заштитница.

Анастасија²

Рођена да васкрсава...
До сада, за мало година
Васкрсла већ неколико пута.

Гласа јој чули нисмо,
Она тишином збори.
А сигурна сам да њено срце може, и уме
Више од свих нас да воли.

Још у свету, а већ Света,
А има тек непуних тринаест лета.
Муке не мале, ни мало слатке,
Већина деце немају такве.

Рачунар, телефон и лопта,
Нису део њенога света.
Ту је апарат што срце прати,
Док други чини да може дисати.

Њене очи причају хиљаду прича
Ако се у њих загледати смеш.
Пред њом посрамљен поглед спушташ,
И као да нем постанеш.

Поред туге и боли,
И радост је присутна ту.
Љубав Божија и њених ближњих
Даје снагу њеном животу.

Да Бога нема, сав живот њен
Био би огромна рана.
Овако, животом својим Христа сведочи
Са мало својих дана.

Слабога тела, срчаног духа,
Она још земљом траје и бди,
Да покаже нам живот шта је,
И како га треба живети.

---

² Песму написала Драгана Д. Мирковић

